

La divisió territorial en vegueries

Tots els diccionaris consultats defineixen, com a primera accepció i amb termes semblants, el mot *clàssic* com aquella obra o autor que hom considera model digne d'imitació, bé sigui en qualsevol literatura o art. La Viquipèdia —l'enciclopèdia lliure— ofereix una descripció més àmplia i salpebrada de matisos. Considera el terme *clàssic* com un conjunt difús i alhora ampli de conceptes estètics que abasten la majoria de disciplines artístiques considerades canòniques. Al segle XVIII significava posseir les qualitats d'harmonia, serenitat o equilibri propis de l'antiguitat clàssica; al segle XX, estàndard o normatiu i es podia aplicar a camps prou allunyats de l'art més ortodox. Fins i tot al segle XXI els grups de música pop i rock que hagin assolit una dilatada i exitosa carrera artística són considerats clàssics.

Anton Monner, cronista de Gandesa, publica a *Cop d'Ull* del març del 2026 un interessant treball: *Les Terres de l'Ebre han donat molt i en reben poc*, on es plany i dol de l'espòli que les contrades de nord enllà, on es suposa que la gent és neta i noble, han sotmès les Terres de l'Ebre, d'on s'han endut aigua i energia per enriquir Tarragona i Barcelona i les seves àrees metropolitanes. Acaba dient que necessitem revertir la nostra significativa innocència i, amb el que sembla un crit al vent gairebé un udol desesperat, ens commina, tot dient: "les Terres de l'Ebre han de reaccionar".

Estic d'acord.

La qüestió és qui es carrega l'equip a l'esquena per organitzar i dirigir la remuntada. A parer meu, a les Terres de l'Ebre patim d'un desgavell i descoordinació atàvics que l'adveniment de la democràcia no ha resolt. Impera el "campi qui pugui" i si bé ens hem dotat d'un neogentilici que ens identifica, el territori com a tal no disposa d'un ens polític que coordini, reivindiqui i faci valdre els nostres legítims drets. L'ebre Dr. Germà Bel, catedràtic d'Economia Aplicada a la UB, amb ocasió d'una conferència pronunciada a Tortosa en el marc del centenari de la Comunitat de Regants-Sindicat Agrícola de l'Ebre, sobre infraestructures a les nostres contrades i la constatació de les deficiències que hi patim —pèssimes comunicacions ferroviàries i per carretera, manca d'instal·lacions sanitàries adequa-

des, etc.—, i la necessitat d'una veu unitària que les demandés a les administracions, estatal i autonòmica, hom li preguntà si es podia considerar la Vegueria com una infraestructura política adient. La resposta fou afirmativa.

L'any 1991 veié la llum un treball molt acurat del Dr. Josep M. Franquet Bernis, edició de l'Institut d'Estudis Dertosenses, intitulat *L'Organització Territorial en Vegueries: un model racional per a Catalunya*, on conclou la viabilitat i conveniència de delimitar el territori català en set regions o vegueries. Escoltem-lo: "deixant de banda consideracions subjectives i aplicant el model racional anterior, Catalunya resta dividida clarament en set regions o vegueries: Barcelona (I), Girona (II), Tarragona (III), Lleida (IV), Tortosa (V), Manresa (VI) i Alt Pirineu (VII). Això constitueix no ja solament una proposta lògica i acceptable d'articulació o organització del territori, sinó també una resposta tècnica a una demanda social, actual i ineludible del poble català". I, que jo sàpiga, el Dr. Franquet no s'ha desdit fins ara. Si se'm permet una matisació, on diu Tortosa caldria dir: Terres de l'Ebre (V), integrada per les comarques de Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta.

D'aleshores ençà han passat trenta-cinc anys en el decurs dels quals l'Estatut de Miravet de l'any 2006, constitucionalment referendat pel poble català, les preveia com la divisió territorial de la Generalitat, amb personalitat jurídica pròpia per a l'organització territorial dels seus serveis per tal d'exercir el govern intermunicipal de col·laboració local. Un cop espanyolitzat, adreçat per la comissió parlamentària presidida per N'Alfonso Guerra i escapat pel Tribunal Constitucional a demanda del Partit Popular, de les vegueries ni se'n parla.

I caldria fer-ho, perquè, contràriament al relat prevalent, i que ha calat fins al moll dels ossos en l'opinió pública i publicada, la sentència 31/2010 de 28 de juny no declara inconstitucionals els articles 90 i 91 de l'Estatut d'Autonomia referits a les vegueries, sempre que aquests preceptes s'interpretin en els termes establerts als fonaments jurídics 40 i 41; aquests deixen molt clar que, en cap cas, la creació de les vegueries podrà suposar la desaparició de les províncies, en tant que aquestes són la divisió territorial de l'Estat mit-

jançant la qual aquest exerceix les seves pròpies competències en l'àmbit territorial de Catalunya, ni tampoc el Consell de Vegueria podrà substituir les diputacions.

La raó espúria de la intangibilitat de la província i la seva pervivència en el temps la trobem en l'actual sistema electoral de proporcionalitat

"L'Estatut de Miravet de l'any 2006, constitucionalment referendat pel poble català, preveia les vegueries com la divisió territorial de la Generalitat, amb personalitat jurídica pròpia"

"A les Terres de l'Ebre patim d'un desgavell i descoordinació atàvics que l'adveniment de la democràcia no ha resolt"

corregida, en què la província és el districte electoral bàsic que afavoreix directament els grans partits i, indirectament, el bipartidisme, atès el procediment electoral esmerçat, fàcilment manipulable, com així es feu; tan senzill com sobrevalorar els entorns més conservadors en detriment dels més progressistes, emprant el truc de donar més poder de vot a uns espanyols que a uns altres: els de les petites províncies en detriment de les grans ciutats.

Res impedeix, però, la creació autonòmica d'ens supramunicipals, entre ells la vegueria, entesa com a ens administratiu per a un millor exercici de les competències i la prestació dels serveis de la Generalitat, i correcció de transmissió entre aquesta i els neguits i delers del territori. Mentre això no assoleixi l'estatus legislatiu desitjable, fora bo que, *de facto*, els ajuntaments del territori, representats per llurs alcaldes/es, els càrrecs electes ebrencs a les cambres representatives —Parlament, Congrés dels Diputats, Senat, Diputació Provincial, i consells comarcals—, més enllà del color polític respectiu i les sigles sota les quals s'aixopluguen, pactessin el que i el com dels grans temes que ens afecten: hospital universitari de referència, desdoblament de l'N-340, des-

envolupament industrial, estudis universitaris, defensa integral del Delta... i els defensessin unitàriament, com una sola veu, davant dels governs de la Generalitat i de l'Estat. Al respecte cal felicitar-nos de l'acció coordinada de diferents polítics que han aconseguit incloure en els Pressupostos de la Generalitat una partida de setze milions d'euros en inversions per a les Terres de l'Ebre, territorialment individualitzades. Insuficient, a parer meu, tot i que no deixa de ser, però, un bri d'esperança que cal conrear perquè creixi, fruiti i maduri.

Caldria afegir-hi al projecte remers d'altres clubs del territori que voguin compassadament en la mateixa direcció. Ja ho vam fer als anys 70, arran de les Al·legacions de les 33 Entitats al Transvasament de l'Ebre a la conca del Pirineu Oriental, i ho hem de tornar a fer; ara se'ns presenta una ocasió immillorable per unificar esforços a fi d'aconseguir que l'oportunitat d'ubicar la gigafactoria d'IA a Móra la Nova no s'esmunyi entre els ets i uts d'uns i altres, "perquè si algun dia hem d'arribar a algun lloc... haurà de ser

José R. Lluís Peguerols

fent-ho tots junts i sumant voluntats". És aquest un tema que em preocupa i que hauria d'amoinar també tots els habitants d'aquestes terres". Mai més, bendir.

Au, pos! Som-hi!

1. Articles 90 i 91
2. "La transición según los espías". Jorge Urdániz Ganuza. Ediciones Akal, S.A. 2024
3. *Setmanari l'Ebre*; divendres 22 de maig del 2026.
4. Avui, "Conques Internes de Catalunya".
5. *La Vanguardia*, dimarts 16 juny 2026.
6. "Gerard Vergés és escriptor. Tots els prolegs", a cura de Quim Melchor Lleixà. Plater Edicions Tortosa, 2023; pàgina 57. Pròleg a "Una llepolia per als ulls", a *L'Estel de fotografia* (1998).

EL DIBUIX DE LA SETMANA

per Jokin Moya

